ומחרוזות של דגים: אמאי להוי **קשר סימן? בקטרא דציידא דכולי עלמא הכי מקטרי ולהוי מנין סימן? במנינא דשוין. בעו מיניה מרב ששת מנין הוי סימן או לא הוי סימן? אמר להו רב ששת תניתוה: מצא *כלי כסף וכלי נחושת גסטרון של אבר וכל כלי מתכות הרי זה לא יחזיר עד שיתן אות או עד שיכוין משקלותיו ומדמשקל הוי סימן *מדה ומנין נמי הוי סימן: וחתיכות של בשר וכו': אמאי להוי משקלא סימן? במשקלא דשוין ותהוי חתיכה גופה סימן? או דדפקא או דאטמא מי לא תניא מצא חתיכות דגים ודג נשוך חייב להכריז, חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו? הכא במאי עסקינן בדאיכא סימנא בפסקא כי הא *דרבה בר רב הונא מחתיך ליה אתלתא קרנתא דיקא נמי דקתני דומיא דדג נשוך שמע מינה. אמר מר: חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו והא תנן *כדי יין וכדי שמן חייב להכריז? א"ר זירא אמר רב מתניתין ברשום, מכלל דברייתא בפתוחות, אי בפתוחות אבידה מדעת היא! אמר רב הושעיא במציף. אביי אמר אפילו תימא אידי ואידי ברשום ולא קשיא כאן קודם שנפתחו האוצרות כאן לאחר שנפתחו האוצרות, כי הא דרב יעקב בר אבא אשכח חביתא דחמרא לאחר שנפתחו האוצרות, אתא לקמיה דאביי, א"ל זיל שקול לנפשך. בעא מיניה רב ביבי מרב נחמן מקום הוי *סימן או לא הוי סימן? אמר ליה תניתוה מצא חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו ואי ס"ד דמקום הוי סימן לכרוז מקום! אמר רב זביד הכא במאי עסקינן ברקתא דנהרא, אמר רב מרי מאי טעמא אמרו רבנן רקתא דנהרא לא הוי סימן? דאמרינן ליה כי היכי דאתרמי לדידך אתרמי נמי לחברך. איכא דאמרי אמר רב מרי מאי טעמא אמרו רבנן מקום לא הוי סימן? דאמרינן ליה כי היכי דאתרמי לדידך האי מקום, אתרמי נמי לחברך האי מקום. ההוא גברא דאשכח כופרא בי מעצרתא אתא לקמיה דרב, א"ל זיל שקול לנפשך, חזייה דהוה קא מחסם, א"ל זיל פלוג ליה לחייא ברי מיניה, לימא קא סבר רב מקום לא הוי סימן? א"ר אבא משום יאוש בעלים נגעו בה דהוא דקדחי ביה חלפי: ר"ש בן אלעזר אומר וכו': מאי אנפוריא? א"ר יהודה אמר שמואל כלים חדשים שלא שבעתן העין, היכי דמי אי אית בהו סימן כי לא שבעתן העין מאי הוי, אי דלית בהו סימן כי שבעתן העין מאי הוי? לעולם דלית בהו סימן נפקא מינה לאהדורי לצורבא מרבנן בטביעות עינא: שבעתן העין קים ליה בגוייהו ומהדרינן ליה, כי לא שבעתן העין לא קים ליה בגוייהו ולא מהדרינן ליה, דאמר רב יהודה אמר שמואל בהני תלת מילי עבידי רבנן דמשנו במלייהו *במסכת ובפוריא ובאושפיזא

(כאן לצורך אי נחשב צורבא מרבנן ואחזרין לו אבידות ע"י)

במנינא דשוין · כבר נהגו הציידין לארוז כמנין הזה בארוז אחד : **ונסטרון של אבר** · שברי חתיכות של אבר : **שיכוין משקלותיו** · שיאמר משקלו ויכוין האמת : **במשקלא דשוין** · שנהגו הטבחים לעשות החתיכות במשקל הזה : **חתיכה גופה סימן** · יאמר מאבר פלוני היה : **או דדפקא** · צואר שמעתי, ומשום רבי יצחק בר' מנחם שמעתי דדפקא פלנק"ן מקום שדופק כשהוא יגע : **חתיכות דג חייב להכריז** · קא ס"ד כשאין בהן סימן והחתיכה גופה סימן או מאצל הראש או מן הזנב : **ודג נשוך** · זהו סימן שלו : **הכא במאי עסקינן** · דקתני חתיכות דג חייב להכריז : **בדאיכא סימנא בפסקא** · שלא נחתכה כדרך החותכין : **כי הא דרבה** · כשהיה שולח בשר לאשתו ביד נכרי : **מחתך לה אתלתא קרנתא** · עושה החתיכה בת ג' קרנות כזה :

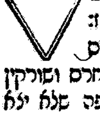

דומיא דדג נשוך · דיש בו סימן: מפני' דחייב להכריז: **ברשום**. חביותיהם של חרס היו וגפין אותם במגופת חרס ושורקין טיט סביב לדבק המגופה שלא יצא ריח היין ובימי שבט או ניסן שמוכרין בעלי בתים חביות לחנווני כעשר או כט"ו יחד נוטלין מגופותיהם וטועמין את היין וחוזר וסותמו וטח בו טיט סביב המגופה והוא קרוי "רושם" ונושאן החנווני לביתו ומתניתין בחבית רשומה והטיט סימן שיש רושמין ויש שנושאין אותה פתוחה למוכרה מיד: **ופרכינן מכלל דברייתא** · דקתני "הרי אלו שלו" בפתוחה קתני בתמיה פשיטא דהא אבידה מדעת היא שהניחה פתוחה וכל שקצים ורמשים ונחשים שותים הימנה : **במציף** · שהניח מגופה עליה ולא שרקה בטיט, סימן ליכא ואבידה מדעת נמי ליכא : **קודם שנפתחו האוצרות** · שעדיין לא הגיע זמן מוכרי החביות ויחיד בעלמא הוא דעביד, הוי רושם סימן : **ברקתא דנהרא** · והיין בא לעיר בספינה והלוקחין מפנין הספינה ומניחו על שפת הנהר ונושאין אחת אחת ופעמים ששוכח : **איכא דאמרי כו'** · נפקא מינה דאפי' כוון ואמר מקום מושבה מסוים לא הוי סימן : **כופרא** · זפת דבר שאין בו סימן הוא : **מחסם** · לשון לא תחסום (דברים כה) מגמגם בדבר ולבו נוקפו : **דקדחו ביה חלפי** · אורטי"א בלעז גדלו עליה ש"מ מימים רבים היה שם וכבר נתיאשו הבעלים : **שלא שבעתן** · עדיין לא הורגל בראייתן ותשמישן שיהא מכירן יפה ולשון אנפוריא נוטריקון אין פה ראיה : **נפקא מינה כו'** · וכגון דזה התובען צורבא מרבנן הוא : **במסכת** · יש בידך מסכת פלוני סדורה בגירסא או לאו ואע"ג שסדורה היא לו יאמר לו לאו ומדת ענוה היא: **בפוריא** · שימשת מטתך יאמר לאו מדת צניעות הוא : **באושפיזא**

מחרוזות של דגים הרי אלו שלו · וה"ה מחרוזות של בשר כדאמר בתוספתא(פ"ב)וא"ת והא אמר בפ' גיד הנשה (חולין דף צה: ושם ד"ה במחרוזים) אל תהא שוטה בשר במחרוזים הוי סימן וי"ל גבי בשר שנתעלם מן העין הקילו שם דהא הלכה כרב מפריך (שם) ורב היכי אכל בשרא משמע דלכן שפיר אכלינן :

מדמשקל הוי סימן מדה ומנין נמי הוי סימן · משמע דמדה עדיפא וא"ת והא אמרי' (לקמן דף כח·) יכול לאומר משקלותיו ולא לאומר מדת ארכו ורחבו משמע דמשקל הוי סימן טפי וי"ל דה"מ בבגד דאין דרך לשקול התם ואי משקל עדיף :

חביות של יין ושל גרוגרות הרי אלו שלו · ואע"ג דתנן (לקמן דף כד:) מצא פירות בכלי חייב להכריז משום סימן של הכלי הכא רגילות הוא דכל החביות שוין וא"ת מדת היין להוי סימן וי"ל שהחבית מלאה וכל החביות שוין אבל אם אין החבית מלאה יהא סימן לומר כמה יין יש בו :

אתלתא קרנתא · וא"ת דרב אמר בפ' אין מעמידין (ע"ז דף לט: ושם) חבי"ת אסור בחותם אחד ושמואל נמי לא פליג עליה אלא בחלב אבל בשר יין ותכלת מודה ומפרש ר"ת דהתם מיירי בישראל חשוד וכן משמע דמיירי התם לעיל בחבר ועם הארץ וישראל חשוד לא מרתת כמו נכרי* :

ברשום · שכל בעל הבית עושה רשימתו משונה משל חבירו והוי סימן, ברייתא בלא רשימה:

אביי אמר · אפילו רשום לא הוי סימן אחר שנפתחו האוצרות שבעל הבית אחד מוכר להרבה חנוונים וכולם רשומים בענין אחד, ופרש"י אינו נראה :

במסכת · וא"ת והאמר (קדושין דף ל·) 'ושננתם' שיהו דברי תורה מחודדין בפיך שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד! וי"ל דהיינו דוקא באדם הבא לשאול דין או הוראה או להתלמד אבל הבא שבא לנסותו אם יודע, מותר לשנות ולומר "לא למדתי זה" :

בפוריא · אין רגילות שישאלוהו כפירוש רש"י אם שימש מטתו אלא אם בעל קרי היה ולא בא לבית המדרש ושאלוהו למה לא בא ישנה ויאמר שחולה היה או שאר אונס אירע לו אי נמי שאלוהו שכבת על מטה זו לא יאמר לו כן פן יראה בה קרי ויתגנה :

באושפיזא · אם שאלוהו אם קבלוהו בסבר פנים יפות יאמר לא כדפירש רש"י דאמרינן בערכין (דף טז·) "מברך רעהו בקול גדול" בבקר השכם, בערב קללה תחשב לו* וא"ת והא אמרינן בברכות (דף נח·) אורח טוב אומר כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי! וי"ל דהתם מיירי בין בני אדם מהוגנים והכא בין בני אדם שאינם מהוגנים, ואי דלא חשיב הכא 'מותר לשנות מפני דרכי שלום' כדאמרינן פרק הבא על יבמתו (יבמות דף סה:) משום דהני נמי משום דרכי שלום הן ורגילין יותר מאחרים, להכי נקט הני :

ומודה

כז א מיי' פט"ו מהל' גזילה ואבידה הל' ו טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ג וסעיף ו :

[עי' מהר"ש ופר"ח סי' סג ס"ק ג מ"ד]

כח ב ג ד מיי' שם פי"ג הל' ה סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ג וסי' רסו סעיף ז:

כט ה מיי' שם פט"ו הלכה יא סמג שם טוש"ע שם סי' רסב סעיף ח וסעיף טו :

ל ו מיי' שם הלכה ט ועיין בהשגות ובמגיד משנה טוש"ע שם סעיף ט בהג"ה :

לא ז מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעי' טו:

לב ח מיי' שם הלכה ט ועיין בהשגות ובמגיד משנה טוש"ע שם סעיף ט בהג"ה :

לג ט י מיי' שם פי"ד הלכה יג סמג שם טוש"ע שם סעיף כא :

[ועי' תוס' ע"ז דף לט. ד"ה אמר רב]

וד"א מהר"ש ועי' שם

מקנה
◇ "אמאי" שאלות על המשנה "הרי אלו שלו"

"להוי" - ע' דברים שיכולים להיות סימן
נושא/מקנה
"כדו מינה"
שאלות - מה מהווה סימן ⋈
1. מנין
2. מקום

נושא
מצא חביות
- פתוחות
- סתומות

נושא
כלים חדשים שלא שבעתן העין

נושא
• נאמנות צורבא מרבנן לומר על אבידות שלו
• ג' דברים שמותר לשנות בהם

[לעיל כ: לקמן כה:]

רש"ל

[עי' תוס' יבמות קטו: ד"ה אתרמויי]

[ביצה כח.] חולין צג:

[לקמן כה.]

[עי' תוס' קדושין ל. ד"ה אל]

* ע' ס' דבר יעקב אות ו העתיחס לשלוש מחלוקות בסימן

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' אלא כסף ונחשת נסטרון של אבר וכל מיני מתכות. כצ"ל (ועי' רא"ש ועי' רש"י לקמן כ"ד ב' במתני' ד"ה אלא כו') :

* ע' ס' דבר יעקב אות ו-ז לבירור

** עי' ס' דבר יעקב אות ו-ז לבירור ... [illegible]

** וכן פירש הגר"א - דבר יעקב דסבר ברור

* ע"ש בדברי הר"י מיגש

[illegible]

רבינו חננאל

מחרוזות של דגים דלית בהו סימן לא במדה ולא במשקל ולא בקשירה אלא מצאן בקשירת הציידין ובמניינא דשוין כלומר כל מחרוזות עשרה עשרה דגים הרי אלו שלו . וכן בשר שאין בו סימן . אבל יש בו סימן בחתיכות כדרבה דהוה מחתך בה בתלת קרנתא חייב להכריז דתניא מצא כלי כסף או כלי נחושת ונסטרון וכל מיני מתכות לא יחזיר עד שיתן אות או עד שיתן משקלותיו ש"מ דמשקל הוי סימן . ומדמשקל הוי סימן מדה ומנין נמי הוי סימן וכן הלכה. (מסובריא דנשייתא)*). כסוי הקנקנים כשהוא מהודק וטחוי בטיט נקרא רשום . כשהוא מרופרף נקרא מצוף מלשון ציפוי . ואסקינן בה אידי ואידי ברשום ומתניתא דקתני הרי אלו שלו לאחר פתיחת האוצרות שהכל כשהן באוצרות כשהן רשומין כן מוציאין אותו והכל ענין אחד הן כי הא דר' יעקב בר אבא אשכח חביתא דחמרא אחר פתיחת האוצרות ואמר ליה אביי זיל שקול לנפשך . מניין דשמעתא מקום לא הוי סימן. פי' כופרא אצטלע פי' מחסם מרקרק על עצמו מליגע בו כיוצא בו בהאשה שנתאלמנה (דף כ ע"ב) חזייה רב אשי לרב כהנא דהוה קא מחסם א"ל מי סברת עלך סמיכנא ומתיירא מן העבירה. ואמר רב לההוא גברא אין בו איסור אם רצונו חלקיה: עם חייא ברי כלומר אין בו איסור. פי' קדחו בהו חילפי צמחו בו עשבים הנקראים חילפי והן קשנינים שצומחין בכרמים כלומר סומן רב הוא (מוסב הוא) [מונח] הנה בזה המקום וכבר נתיאשו הבעלים : מתני' ר' יהודה אומר כל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד עיגול ובתוכו חרש וכו' פי' עיגול של דבילה מאי כלי אנפוריא כלים חדשים שלא שבעתן העין כלומר לא עיין בהן הרבה ולא שבעה עינו בראייתן אינו מכירן ושמועה זו בכלים שאין בהם סימן אם שבעתן עינו ומכירן ידיעה ברורה. מהדרינן להו לצורבא מרבנן בטביעות עינא והני מילי בצורבא מרבנן דלא משני בדיבוריה אבל בהני תלת מילי במסכתא שקראה ואמר איני יודע אותה כי לא קריתיה כגון זה לא מחזקינן ליה בשקרי דעבד כרבנן דאמרי לעולם למד לשונך לומר איני יודע וכן בפוריא אם יאמר לך לא שימשתי וכי לא ישנה אשתו אצלו הלילה

---

*) פי' שמשכים בבקר לברכו או בערב קללה תחשב לו לבעה"ב רש"ל

*) נראה דל"ג מסובריא דנשייתא ועי' בערוך ערך סבר ב' .